

at hvis Arbejderne vilde nyde Fordelen af Toldreformen ifølge Flertallets Forslag, saa skulle de ikke alene opgive deres Brændevinsforbrug, men de skulle ogsaa indskrænke deres Tobaksforbrug, og de skulle undlade at spise Svedster og Kofliner, eller i alt Fald sørge for en Del at begrænse ogsaa deres Nydelser paa dette Omraade. Seg kan paa ingen Maade være med til at erkende, at dette er en forsvarelig Vej at gaa; naar man endelig vil tale om Kærlighed til Arbejderne, saa tror jeg ikke, man først og fornemmelig bør lægge an paa at indskrænke Arbejdernes saa Nydelser, men jeg tror, man maa stræbe efter at løfte dem økonomisk og aandeligt. Det Forslag, som her foreligger om Brændevinsstatten, har kun den ene Anbefalingskrivelse i sin Somme, at det skal komme til at hvile paa de brede Sags Stuldrer, men det forekommer mig at være en daarlig Anbefaling. — Af det, jeg her har sagt, vil det maasse dog alligevel kunne fremgaa for ærede Medlemmer, at jeg ikke er nogen Tilhænger af Drifkeriet, og at jeg ikke har det mindste imod at bekæmpe Brændevinskonsumen ligesom en hvilken som helst anden Konsum af Spiritus. Jeg har heller ikke den Tro, at Brændevinen er hellig og ukrenkelig; men jeg siger kun: Lad Staten da løse alle disse sociale Reformers om Skole, Ulykkesforsikringen, om Hjælp for arbejdsløse, om en ordnet Alderdomsunderstøttelse o. s. v., og lad os søge Midlerne dertil i en stadig Nedsettelse af Militæruddgifterne og en stadig Forhøjelse af Afgiften for de rige og velstillede her i vort Land, ved en Arvekat o. s. v., ved kort sagt at lægge Byrden, hvor Byrden bedst kan taale at blive baaren, i Forening med Arbejdernes egen Kamp for at gennemføre en bedre Ordning for deres Bedkommende, deres Stræben efter Uplysning, Stræben efter økonomisk Velvære. Efter dette, tror jeg, det vil overlødig gøre Brændevinsstatten og være det allerbedste Middel til at modarbejde Drifkeriet, til at opnaa en mere almen fysisk og moralsk Kraft i vor Nation.

Jeg kunde have standset ved disse Bemærkninger, men Udtalelser, der fremkom fra det ærede Medlem for Viborg Amts 3dje Valgkreds (Sloth) foranledige mig til at fremsette endnu et Par supplerende Bemærkninger. Det ærede Medlem havde nemlig, syntes det mig, den Opfattelse, at min Partifælle, Repræsentanten for Kjøbenhavns 10de Valgkreds (S. Jensen), havde taget Drifkeriet i Forvar i den Udtalelse, at han glædede sig ved, at vi ikke vare stillede som de Nationer, hvor Forbruget af Spiritus var mindre, men at vi vare betydelig højere oppe

i Spiritusforbrug. Altsaa, lykkelige skulde vi være over at have billigt Brændevin. Det har jo ganske sikkert ikke været min Partifælles Mening, at det var en Lykke i og for sig, at man havde billigt Brændevin, men han har sammenstillet dette med, hvad ogsaa jeg allerede har udtalt, at i de Lande, hvor man har dyrt Brændevin, har man ikke naaet større Udruelighed, har man ikke naaet alle de Velsignelser, som Forsvarere af Brændevinsstatten mange Gange ville lægge i det. Det ærede Medlem for Viborg Amts 3dje Valgkreds udtalte sig i øvrigt som Maadeholdsmænd, men jeg skal tillade mig at sige ham, at hvis han tror, at det er en Anbefaling hos Afholdsmændene, saa tager han fejl; thi Afholdsmændene anse Maadeholdsmændene for at være de allerfarligste Fjender af Udrueligheden. Det ærede Medlem rettede en Opfordring til vort Partis Repræsentanter om at retlede Arbejderne paa dette Omraade. Jeg kan forsikre det ærede Medlem for, at det have vi. Hvor Arbejderne under Lavsinstitutionen have været raa og fordrufne og have levet uden politisk Interesse, uden moralsk Kraft, har Arbejderbevægelsen evnet at rive dem ud af Sigegyldigheden og at gøre dem, til en vaagen, selvbevidst Klasse af Mennesker, der vide, hvad de ville, og ville, hvad de vide. Det har lykkedes os gennem denne Kamp — ja jeg tillægger ikke os, der have været Arbejdernes Tillidsmænd, Fortjenesten deraf — men det har lykkedes denne Bevægelse at gøre Arbejderne til politiske Medborgere, som jeg tror, De, mine Herrer, uanset politisk Anskuelse, ville være enige om at betragte som en Hæder for vort Land. Havde Kapitalismen i sin vilde Konkurrence faaet Lov til at raade alene, tror jeg ikke, dette Resultat var naaet. Havde de Herrer fra modsat Side, der mange Gange have talt skarpt mod Socialdemokraterne og søgt endog ogsaa at fortrædige os i vort Arbejde, faaet Held med deres Anstrengelser, saa havde det ikke betydet, at Arbejderklassen var bleven økonomisk mere velstillet eller moralsk mere opbygget end den er, tværtimod, jeg tør sige, at haade økonomisk og moralsk talt vilde Arbejderklassen have faaet lavere, om Kapitalismen havde faaet Lov til at raade alene. Det er Arbejderbevægelsens Fortjeneste saaledes at have ført denne Klasse af Medborgere videre frem til Udøvelse af de Borgerpligter, der paahvile os alle. Derfor kan jeg forsikre ærede Medlemmer om, at denne Opgave skulle vi ikke glemme. Jeg for mit Bedkommende — uden at jeg i mindste Maade vil regne mig det til nogen som helst særlig Fortjeneste — har taget Afholdssagen med, fordi jeg har troet, at Arbejderne